

Pohdintoja inhimillisesti ja sosiaalisesti kestävästä työstä

Yleisen työhön liittyvän taloudellisen ja ekologisen valtavirta-ajattelun vastaisesti, sukellan tässä blogissa tarkastelemaan inhimillisesti ja sosiaalisesti kestävästä työstä. Nostan tarkasteluun työtä tekevän ihmisen, joka alkaa pohtimaan voisiko tämä halutessaan tehdä suurimman osan työelämästään sellaista työtä, jotka hän kokee merkityksellisiksi ja samalla kokea, että kestävyys ei ole vain sitä, mitä saa osakseen, vaan myös mitä antaa muille.

Moni kokee työn olevan yhtäältä innostavaa ja toisaalta vaativaa. Tulevaisuuteen katsottaessa on todennäköistä, etteivät vaatimukset hellitä. Psykoterapeutti Maaret Kallio painottaa, että inhimillisti kestävä työhön tulee tuntee omat rajansa. Koulumaailmassa niin siinä työskentelevät yksilön kuin koulun kannalta on keskeistä tiedostaa suojaavien rajojen merkitys, sillä työ on valtaa usein hiljalleen yhä laajempaa tilaa arjesta ja elämästä. Esimerkiksi opettajan työssä kodin ja koulun yhteydenpitoon tarkoitettu kanava Wilma lähettää viestejä vaativasti myös iltaisin, kun olisi aika irtautua töistä ja keskittyä itseensä ja lähimpiin. Tunnollisuudentunteessaan opettaja käy sisäistä kamppailua omien rajojensa kanssa.

Inhimillisen kestävyuden vahvistamisen kannalta keskeistä on huomion kiinnittäminen yksilön palautumiseen. Koulussa työskentelevän opettajan uusiutumisen turvaamisessa on tärkeää tarkastella tämän työpanosta pitkällä tähtäimellä, sillä todellinen työuran tulos mitataan noin 40

vuoden ajalta, mutta työpanoksen vaikutus kestää aina seuraavaan sukupolveen saakka. Tämän vuoksi inhimillisesti kestäviin tuloksiin ei koulumaailmassa päästä lyhytnäköisellä ajattelulla hyödyntämällä vain juuri kulloisellakin hetkellä suorituskykyisimpiä henkilöitä, vaan tähtäämällä siihen, että jokainen opettaja ja kouluorganisaatiossa työskentelevä henkilö olisi kykenevä antamaan oman panoksensa tasapainoisesti koko työuransa ajan.

Inhimillisen kestävyuden näkökulmasta omien arvojen mukaan eläminen, merkitykselliset työtehtävät sekä työn ja muun elämän välinen tasapaino nousevat keskiöön. Jokainen työntekijä voi oman elämäntavan vapaaehtoisella muuttamisella lieventämään haitallista stressiä ja uupumista. Tehokkuuden ja luovuuden näkökulmasta downshiftaava opettaja osoittautuu aikaisempaa arvokkaammaksi työntekijäksi omalla työpaikallaan.

Sosiaalisesti kestävä työntekijä nostaa osallisuutensa keskiöön. Tämän toteutumiseksi organisaatiossa tulee olla mahdollisuus avoimeen dialogiin. Yksilön tulee kokea olevansa tasa-arvoinen ja yhdenvertainen- ei vain lakisääteisellä tasolla vaan myös kokemuksellisella tasolla. THL:n määrittelee työn yksilön tasolla ilmenevän kokemuksena, joka syntyy, kun ihminen tuntee kuuluvansa itselle merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön. Organisaatiossa osallisuus ilmenee puolestaan jäsenten keskinäisenä arvostuksena ja luottamuksena sekä mahdollisuuksiin vaikuttaa.

Erityisesti myötätunto on kestävyuden ytimessä. Työelämässä myötätuntoa arjessa estää herkästi kiire ja toisen ihmisen kohtaamisen vaikeus. Työntekijöinä olemme työpaikalla usein

selviytymismoodissa ja siksi toisen tarpeita on vaikea huomata, sillä emme välttämättä ole tavoitettavissa tai hetkessä läsnä. Toisaalta myös toisen saappaissa vieraileminen on vaativaa etenkin ristiriitatilanteissa. Kollegalle ei ole helppo olla myötätuntoinen, kun kokee tämän olevan väärässä. Eikä tilanne olennaisesti helpotu sätävän huoltajan yhteydenoton edessä, jonka äärellä on haastavaa tuntea tämän mahdollista kuormittuneisuuttaan.

Keskeistä on oivaltaa, että sosiaalisesti kestävä työ ei koostu ainoastaan siitä mitä saamme osaksemme, vaan keskeisesti myös siitä panoksesta mitä annamme. Hyvän tekeminen, on kestäväää kehitystä eteenpäin vievä voima. Voimme nähdä sen yhtäältä vastuumme, mutta samalla myös perustana merkitykselliselle elämälle.

Inhimillisessä ja sosiaalisesti kestävässä työelämässä tavoitteena on, että yksilöt voivat mahdollisimman hyvin, kokevat työnsä mielekkääksi ja pystyvät vaikuttamaan työhönsä. Tällaisen työyhteisön keskisinä arvoina ovat yhteistyö ja toisten auttaminen. Tällaisella työpaikalla jokaisella yksilöllä on oma ainutlaatuinen merkityksensä.

27.11.2022

Mirjam Rasmus

Lähteitä:

<https://maaretkallio.com/2021/09/06/inhimillisesti-kestava-tyo-tuntee-rajansa/>

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/114845/Kohti_kestavaa_tyolamaa.pdf

<https://www.sitra.fi/artikkelit/asiantuntijapaneelin-viesteja-kestavampaan-tulevaisuuteen/>

<https://www.sitra.fi/blogit/milta-sosiaalinen-kestavyys-nayttaa/>

<https://filosofianakatemia.fi/blogi/inhimillisemmän-työelämän-puolesta/>